

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 28.01.1970, sp. zn. 1 Cz 56/69, ECLI:CZ:NS:1970:1.CZ.56.1969.1

Číslo: 82/1970

Právní věta: Do řízení o určení otcovství se zájem společnosti promítá především jako zájem na rychlém a spolehlivém zjištění právních vztahů mezi rodiči a dětmi a na včasné vytváření předpokladů pro řádnou výchovu a výživu dětí; to je třeba mít na zřeteli v každém konkrétním případě při úvaze, zda má či nemá být připuštěno zpětvzetí návrhu na zahájení řízení o určení otcovství. O zpětvzetí návrhu jde jen tehdy, jestliže projev účastníka nezanechává pochybnosti o svém obsahu a smyslu.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 28.01.1970

Spisová značka: 1 Cz 56/69

Číslo rozhodnutí: 82

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Řízení před soudem, Určování otcovství

Předpisy: 94/1963 Sb. § 54 99/1963 Sb. § 96

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 82/1970 sb. rozh.

Do řízení o určení otcovství se zájem společnosti promítá především jako zájem na rychlém a spolehlivém zjištění právních vztahů mezi rodiči a dětmi a na včasné vytváření předpokladů pro řádnou výchovu a výživu dětí; to je třeba mít na zřeteli v každém konkrétním případě při úvaze, zda má či nemá být připuštěno zpětvzetí návrhu na zahájení řízení o určení otcovství.

O zpětvzetí návrhu jde jen tehdy, jestliže projev účastníka nezanechává pochybnosti o svém obsahu a smyslu.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 28. 1. 1970, [1 Cz 56/69](#).)

Žalobce (nezl. J. L., nar. 18. 9. 1962) se domáhal žalobou ze 17. 9. 1964 určení otcovství žalovaného. Po výslechu žalovaného a matky dítěte H. L. nařídil soud důkaz krevní zkouškou, která nebyla provedena z toho důvodu, že žalovaný opustil své bydliště a jeho pobyt nebyl zjištěn. Usnesením z 27. 8. 1966 ustanovil soud žalovanému podle § 29 odst. 2 o. s. ř. opatrovníka a stanovil další jednání

na den 16. 11. 1966. Při tomto jednání navrhli opatrovník nezl. žalobce a matka, aby bylo řízení zastaveno vzhledem k nezvěstnosti žalovaného a tím ztížení důkazní situaci; na tomto podkladě vydal okresní soud v Kladně ze dne 16. 11. 1966 usnesení, jímž přiznal účinnost zpětvzetí žaloby a zastavil řízení.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem, že byl usnesením okresního soudu porušen zákon a zrušil je.

Z odůvodnění:

Především pochybil okresní soud již v tom, že zastavil řízení na podkladě projevu, který nebylo možno považovat za zpětvzetí návrhu. O zpětvzetí návrhu jde totiž jen tehdy, jestliže projev účastníka nepřipouští pochybnosti o svém obsahu a smyslu. Opatrovník nezl. žalobce neučinil při jednání dne 16. 11. 1966 takový určitý projev o zpětvzetí žaloby a jeho prohlášení svědčí spíše o tom, že mu šlo o procesní opatření zajišťující průběh řízení s ohledem na neznámý pobyt žalovaného. Za takového stavu bylo povinností okresního soudu, aby objasnil nejprve smysl projevu opatrovníka nezl. žalobce a aby jej podle § 5 o. s. ř. poučil o předpokladech zastavení řízení a jeho důsledcích, zejména pak o tom, že postup v řízení při neznámém pobytu účastníka upravuje zákon jinak, nikoli zastavením řízení.

Ovšem rozhodnutí okresního soudu by neobstálo ani za předpokladu, že by byl projev opatrovníka nezl. žalobce řádným projevem o zpětvzetí žaloby.

Ustanovení § 96 o. s. ř. připouští zpětvzetí návrhu na zahájení řízení, dispoziční volnost účastníků však současně omezuje tím, že k účinnosti takového projevu - jestliže byl učiněn v době, kdy již bylo ve věci jednáno - vyžaduje souhlasu soudu; soud nepřipustí zpětvzetí návrhu, je-li to v rozporu se zájmem společnosti. A o takový případ šlo - se zřetelem na předmět řízení - v souzené věci, v níž žalovalo o určení otcovství nezletilé dítě narozené mimo manželství.

Z odůvodnění usnesení okresního soudu není patrné, že okresní soud přihlédl při svém rozhodování k ustanovení § 96 o. s. ř. a že se zabýval - jak bylo jeho povinností - otázkou přípustnosti zpětvzetí návrhu z hlediska společenského zájmu. Kdyby tak učinil, musel by vzít v úvahu, že společnost poskytuje nezletilým dětem zvláštní ochranu a že je předním zájmem společnosti, aby právní vztah obou rodičů k dětem byl určen co nejdříve a aby tak byly zajištěny předpoklady pro řádnou výchovu a výživu dětí. Tento cíl sledují jak právní úprava určení otcovství podle zákona o rodině (§ 51 až 56 zák. o rod.), tak i ustanovení občanského soudního řádu (§ 73 o. s. ř.), která neponechávají na vůli matky, zda bude zahájeno řízení o určení otcovství či nikoli. Navíc má zahájení řízení o určení otcovství, s nímž je ze zákona spojeno řízení o výchově a výživě dítěte, i hmotněprávní účinky, a to nepromlčitelnost dávek výživného splatných za dobu tří let zpět ode dne podání návrhu (§ 98 odst. 1, druhá věta, zák. o rod.).

Již z toho vyplývá, že zájem společnosti v řízení o určení otcovství je třeba spatřovat v tom, aby řízení bylo v nejkratší možné době dovedeno ke konci a aby byly dítěti zachovány nároky a práva plynoucí z rodičovského poměru.

Z toho, co bylo uvedeno, je zřejmé, že okresní soud porušil zákon v ustanoveních § 5, 6, a 96 odst. 2 o. s. ř. ve vztahu k ustanovením § 54 odst. 1, 2 zák. o rod.